

NGŨ VĂN 8: CHIẾU DỜI ĐÔ – LÍ CÔNG UẨN

A. Nội dung văn bản

Tóm tắt:

Trong lịch sử Trung Quốc xưa kia nhà Thương, nhà Chu đã có nhiều lần dời đô và điều đó làm cho các triều đại đều hưng thịnh. Ở nước ta, hai nhà Đinh - Lê theo ý mình, khinh thường mệnh trời, không chịu dời đổi nên vận nước ngắn ngủi, nhân dân lầm than. Vì vậy, Lí Công Uẩn rất đau xót về việc đó, ông muốn dời đô ra Đại La để đất nước hùng mạnh hơn. Xét về địa lí, lịch sử, Đại La là chốn tụ hội trọng yếu của bốn phương đất nước, là nơi kinh đô bậc nhất của đế vương muôn đời.

B. Tìm hiểu tác phẩm

1. Tác giả

- Lí Công Uẩn (974-1028), tức Lí Thái Tổ, người châu Cổ Pháp, Bắc Giang (Từ Sơn, Bắc Ninh).
- Là người thông minh, có chí lớn, lập được nhiều chiến công.
- Phong cách sáng tác: chủ yếu là đề ban bố mệnh lệnh, thể hiện tư tưởng chính trị lớn lao, có ảnh hưởng đến vận nước.

2. Tác phẩm

a, Hoàn cảnh sáng tác:

- Năm 1010, Lí Công Uẩn quyết định dời đô từ Hoa Lư ra Đại La. Nhân dịp này ông đã viết bài chiếu để thông báo rộng rãi cho nhân dân biết.

b, Bố cục : 3 phần

- Phần 1: Từ đầu → “không thể không đòi đòi”: Lí do đòi đô.
- Phần 2: Tiếp theo → “để vương muôn đời”: Lí do chọn Đại La làm kinh đô.
- Phần 3: Còn lại: Quyết định đòi đô.

c, Thể loại: Chiếu – là thể văn được vua dùng để ban bố mệnh lệnh.

d, Giá trị nội dung: Bài “Chiếu đòi đô” phản ánh khát vọng của dân về một đất nước độc lập, thống nhất, đồng thời phản ánh ý chí tự cường của dân tộc Đại Việt đang trên đà lớn mạnh.

e, Giá trị nghệ thuật:

- Là áng văn chính luận đặc sắc, viết theo lối biến ngẫu, các vế đối nhau cân xứng.
- Lập luận chặt chẽ, lí lẽ sắc bén.
- Dẫn chứng tiêu biểu, thuyết phục
- Có sự kết hợp hài hòa giữa lí và tình.

C. Đọc hiểu tác phẩm

1. Lí do đòi đô.

- Cơ sở lịch sử :

+ Nhà Thương: 5 lần đòi đô

+ Nhà Chu: 3 lần đòi đô

- Mục đích:

+ Đóng đô ở nơi trung tâm

+ Mưu toan nghiệp lớn

+ Tính kế muôn đời cho con cháu

- Kết quả: vận nước lâu bền, phong tục phồn thịnh.

- Nhà Định – Lê đóng đô một chỗ là hạn chế

- Hậu quả: triều đại không bền, số vận ngắn ngủi, trăm họ hao tổn, cuộc sống, vạn vật không được thích nghi.

→ Số liệu cụ thể, suy luận chặt chẽ

⇒ Dời đô là việc làm chính nghĩa, vì nước, vì dân, nghe theo mệnh trời, thể hiện thực lực và ý chí tự cường dân tộc.

2. Lí do chọn Đại La làm kinh đô.

Dựa vào lợi thế của thành Đại La:

- Về lịch sử: là kinh đô cũ của Cao Vương.

- Về địa lí: trung tâm đất trời, thế rồng cuộn hổ ngồi, địa thế rộng mà bằng, đất cao mà thoáng.

- Dân cư: khỏi chịu cảnh ngập lụt, mọi vật phong phú, tốt tươi.

⇒ Luận cứ xác đáng, khẳng định Đại La là nơi đóng đô bền vững, đưa đất nước phát triển phồn thịnh.

3. Quyết định dời đô.

- Kết thúc bài chiếu, tác giả không nêu mệnh lệnh mà đặt câu hỏi mang tính chất đối thoại, trao đổi.

- Thuyết phục người nghe bằng lí lẽ, tình cảm chân thành,

- Nguyên vọng dời đô của vua phù hợp với nguyên vọng của dân.

D. Sơ đồ tư duy

